

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 marca 2017 roku, po rozpatrzeniu wniosku z 23 lutego 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał W. P. emeryturę od dnia 23 lutego 2017 roku (tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego). Do obliczenia wysokości emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. W przypadku wnioskodawcy kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 128.475,84 zł, a kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 670.242,09 zł. Przy obliczaniu wysokości kapitału początkowego wnioskodawcy organ rentowy nie uwzględnił dodatku z tytułu rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, nie uznając za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 1 stycznia 1993 roku do 21 sierpnia 2001 roku wskazując, że stanowisko wymienione w świadectwie nie odpowiada nazwie wymienionej w dziale rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 1983 roku ani w zarządzeniach resortowych. /decyzja k. 17-18 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

W dniu 4 kwietnia 2017 roku W. P. złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i uwzględnienie przy obliczeniu wysokości emerytury rekompensaty za pracę w okresie od 1 stycznia 1993 roku do 21 sierpnia 2001 roku w Lenta Przędzalnia jako pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że w okresie tym, podobnie jak w uznanym przez ZUS od 1 czerwca 1986 roku do 31 grudnia 1992 roku wykonywał pracę przy naprawie i konserwacji maszyn przędzalniczych bezpośrednio na produkcji. /odwołanie k. 2-2 odwrót/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 25 kwietnia 2017 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie k.10/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W. P., urodzony (...), w okresie od 1 czerwca 1986 roku do 31 grudnia 1992 roku był pracownikiem Zakładów (...) S.A. w Ł., zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocnika operatora ciągu – ślusarza. /świadectwo pracy k 2 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

W okresie tym wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych - przy obróbce surowców włókienniczych i ich przędzeniu, wymienioną w wykazie A dziale VII poz.1 pkt 9 wykazu stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 19 z dnia 6 sierpnia 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego. /oświadczenie k 3 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

Okres ten został uznany przez organ rentowy jako okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach. /niesporne/

W okresie od 1 stycznia 1993 roku do 21 sierpnia 2001 roku wnioskodawca był pracownikiem Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Usługowego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: pomocnika operatora ciągów – mechanika, a następnie mechanika – konserwatora. /świadectwo pracy k 4 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

W okresie tym do obowiązków wnioskodawcy należało utrzymanie w ruchu maszyn przędzalniczych na przędzalni, usuwanie usterek a także przezbrajanie maszyn, czyli przestawianie ich do innej produkcji. Prace te wykonywał stale, w pełnym wymiarze czasu pracy, nawet w okresie przestojów produkcyjnych zakładu. Nie był delegowany do innych prac. /zeznania świadka M. C. - e-protokół rozprawy z dnia 18.08.2017 r. – zapis nagrania 00:23:18 – 00:29:20, zeznania świadka S. B. – zapis nagrania 00:30:36 – 00:34:57, przesłuchanie wnioskodawcy – e-protokół rozprawy z dnia 18.08.2017 r. – zapis nagrania 00:37:53 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:45 – 00:19:26 – płyta CD k 59/

Naprawy warsztatowe zdemontowanych części maszyn wykonywał w warsztacie mieszczącym się w hali produkcyjnej, oddzielonym drzwiami. Większość pracy wykonywał w hali. Prace warsztatowe zajmowały mu od pół godziny do godziny dziennie. /zeznania świadka M. C. - e-protokół rozprawy z dnia 18.08.2017 r. – zapis nagrania 00:23:18 – 00:30:35, zeznania świadka S. B. – zapis nagrania 00:30:36 – 00:34:57, przesłuchanie wnioskodawcy – e-protokół rozprawy z dnia 18.08.2017 r. – zapis nagrania 00:37:53-00:39:19/

Zdarzało się, że wnioskodawca przyjeżdżał do awarii po godzinach swojej pracy, także w nocy. Był gotowy na każde telefoniczne wezwanie, bo był jedynym mechanikiem. /zeznania świadka S. B. – zapis nagrania 00:30:36–00:34:57, przesłuchanie wnioskodawcy – e-protokół rozprawy z dnia 18.08.2017 r. – zapis nagrania 00:37:53 -00:39:19/

Okres od 1 stycznia 1993 roku do 21 sierpnia 2001 roku został zakwalifikowany przez pracodawcę ubezpieczonego jako okres pracy w szczególnych warunkach – przy naprawie i remontach maszyn w wydziale, w którym jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie A dziale XIV pkt 24 stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 19 z dnia 6 sierpnia 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego. /świadczenie pracy, oświadczenie k 4-5 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

W okresie od 1 września 2006 roku do 19 września 2008 roku W. P. był zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku mechanika. /świadczenie pracy k 8 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

W okresie tego zatrudnienia wnioskodawca usuwał usterki i przezbierał maszyny przędzalnicze znajdujące się w hali produkcyjnej. Do jego obowiązków należało dokonywanie bieżących napraw i konserwacji podległego parku maszynowego w celu utrzymania go w ciągłej sprawności technicznej, bieżący nadzór i kontrola nad pracą podległych maszyn. /zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności – k 30-32 części B akt osobowych – koperta k 48, przesłuchanie wnioskodawcy – e-protokół rozprawy z dnia 18.08.2017 r. – zapis nagrania 00:37:53 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami 00:01:45 – 00:19:26 – płyta CD k 59/

Okres tego zatrudnienia został zakwalifikowany przez pracodawcę ubezpieczonego jako okres pracy w szczególnych warunkach – przy obróbce surowców włókienniczych i ich przędzeniu wymienione w wykazie A dziale VII poz.1 pkt 13 stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego. /świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze k 15/

W dniu 23 stycznia 2017 roku W. P. złożył wniosek o emeryturę składając świadectwa pracy i oświadczenia dotyczące pracy w szczególnych warunkach w spornych okresach. /wniosek, świadectwa i oświadczenia k 1-9 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

Organ rentowy uznał wnioskodawcy jako pracę w szczególnych warunkach okres zatrudnienia od 1 czerwca 1986 roku do 31 grudnia 1992 roku, w tym okres składkowy 6 lat, 6 miesięcy i 22 dni. /wyliczenie stażu k 11 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

Decyzją z dnia 28 lutego 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał W. P. emeryturę od dnia 23 lutego 2017 roku (tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego). Do obliczenia wysokości emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. W przypadku wnioskodawcy kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 128.475,84 zł, a kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 670.242,09 zł. Organ zawiesił przyznane świadczenie z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia przez wnioskodawcę. /decyzja k 12 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

W dniu 23 lutego 2017 roku wnioskodawca wystąpił o podjęcie wypłaty emerytury w związku z rozwiązaniem stosunku pracy. /wniosek k.14 pliku akt ZUS zainicjowanego wnioskiem z dnia 24.01.2017r./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, aktach osobowych, jak też w aktach organu emerytalnego, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu. Zarówno treść jak i forma dokumentów nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków, którzy pracowali z odwołującym się w (...) – PRZĘDZALNIA spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., dzięki czemu posiadali wiedzę o warunkach pracy ubezpieczonego. Ich zeznania pozwalały w sposób wiarygodny ustalić rzeczywisty charakter pracy skarżącego w okresie jego zatrudnienia we wskazanym przedsiębiorstwie.

Sąd uznał za wiarygodne twierdzenia wnioskodawcy, jako spójne, konsekwentne i niezawierające wewnętrznych sprzeczności. Twierdzenia te znalazły potwierdzenie w wiarygodnych zeznaniach świadków - współpracowników odwołującego się oraz w dokumentacji źródłowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art.21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2015.965 t.j.) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art.23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15 – LEX 2044406).

Przepisy art.2 pkt 5 i art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W literaturze podkreśla się, że wykładnia przepisu art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 r.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX).

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art.32 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016.887 – j.t. ze zm.), za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art.32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu ubezpieczony ostatecznie domagał się ustalenia, że w okresie zatrudnienia w (...) – PRZĘDZALNIA spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. (od 1 stycznia 1993 roku do 21 sierpnia 2001 roku) oraz w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. (od 1 września 2006 roku do 19 września 2008 roku) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania mu rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady

pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast w rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. 2011. 237.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85 wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art.473 k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udawadniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239).

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez ubezpieczonego w powyższych okresach była wykonywana w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach, wszelkimi środkami dowodowymi, tj. na podstawie zeznań świadków, zeznań samego ubezpieczonego oraz dowodów z dokumentów przedłożonych w toku postępowania dowodowego.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż ubezpieczony, będąc zatrudniony w (...) – PRZĘDZALNIA spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. (od 1 stycznia 1993 roku do 21 sierpnia 2001 roku) oraz w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. (od 1 września 2006 roku do 19 września 2008 roku) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę mechanika konserwatora maszyn, czyli opisany w wykazie A dziale XIV pkt 24 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz w wykazie A dziale XIV pkt 24 zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku (Dz.Urz. Min. Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 4) dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Prace te - obróbka surowców włókienniczych i ich przedzenie zostały bowiem wymienione w wykazie A dziale VII pkt 1 powołanego rozporządzenia i w wykazie A dziale VII pkt 1 cytowanego zarządzenia.

Powyższe okoliczności zostały jednoznacznie potwierdzone – co do pierwszego ww. okresu zeznaniami świadków oraz zeznaniami skarżącego, a co do drugiego okresu - dokumentami w postaci zakresu obowiązków i świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach, korespondującymi z przesłuchaniem skarżącego.

Podsumowując, stwierdzić należy, że po uwzględnieniu powyższych okresów zatrudnienia wnioskodawcy oraz okresów uznanych przez organ rentowy ubezpieczony spełnia wymóg co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do doliczenia do kapitału początkowego stanowiącego

podstawę do obliczenia emerytury W. P., rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach z art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.